NACIONALINIS EGZAMINŲ CENTRAS

2016

____

(rajonas / miestas, mokykla)

_____ klasės mokinio (-ės) ______________________________

(vardas ir pavardė)

2016 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

GIMTOJI KALBA (BALTARUSIŲ)

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

TEKSTO SUVOKIMAS IR LITERATŪROS ŽINIŲ TAIKYMAS
KALBOS ŽINIŲ TAIKYMAS

Testas

Pagrindinė sesija

6 мая 2016 г. **Час – 1 гадзіна**

ТЛУМАЧЭННІ:

- Праверце, ці няма пустых аркушаў ці іншых дэфектаў друку ў вашым тэксце. Калі заўважыце, паведамце настаўніку.
- Пісаць можаце і алоўкам, але канчатковы варыянт павінен быць напісаны ручкай сіняга колеру. Выкарыстоўваць карэктар забаронена.
- Будзе ацэньвацца і культура вашага пісьма: невыразна напісаныя, закрэсленыя адказы не будуць ацэнены (г.зн. за гэты адказ вы атрымаеце 0 балаў).
- На пытанні адказвайце коратка і зразумела. Вашы адказы павінны змясціцца ў адведзеных радках.

VERTINIMAS

Užduotys	Maksimalus taškų skaičius	Surinktų taškų suma		
		1 vertintojas	2 vertintojas	3 vertintojas
1–3	2,5			
4–9	8,5			
10–15	7			
16–21	14			
22–25	8			
Taškų suma	40			
Suapvalinta taškų suma	40			
			Įvertinimas	

Vertinimo komisija: ______________________________
(parašas, vardas ir pavardė)

____
(parašas, vardas ir pavardė)

____
(parašas, vardas ir pavardė)

© Nacionalinis egzaminų centras, 2016

Прачытайце тэкст і выканайце змешчаныя пасля яго заданні. (40 балаў)

Павольна і вельмі ціха, але шырока расчыняюцца дзверы, і парог пераступае бацька. Які б ні быў у мяне занятак, я не магу працягваць яго і ўстаю гатовы слухаць. А ён, нібы баючыся забыцца на штосьці ці з чымсьці спазніцца, хуценька і старанна разгладжвае свае русыя багатыя вусы і, не адыходзячы ад парога, пытаецца: “А ці запісаў ты сабе такое слова?”. Надчэкваючы, каб усё было запісана, ён настройваўся яшчэ сказаць нешта – прыказку, кленіч, ласкавае і далікатнае прывітанне ці жорсткае і, як джала, пякучае, зламоўнае пажаданне.

Не два і не дваццаць разочкаў прыносіў мне, ужо настаўніку і сакратару рэдакцыі газеты, гэтыя найдаражэйшыя гасцінцы. І рабіў гэта толькі тады, калі не было сведкаў, а калі ў хаце хтосьці з сямейнікаў пачынаў казаць, што ўсё “піша і піша”, бацька рашуча, без ніякіх тлумачэнняў і разважанняў перапыняў размову. Я бачыў: мая праца здавалася бацьку незвычайнаю, мае клопаты – не зусім зразумелыя, мой занятак – далікатны і нейкі святы.

Калі я бачу партрэт Францішка Багушэвіча ці чую гэтае імя, побач устае вобраз бацькі. І наадварот. У абодвух былі амаль такія самыя вусы, абодва хударлявыя, энергічныя, няўрымслівыя і, здаецца, нястомныя. Абодва дарагія мне. Адзін – родны бацька, другі той, хто, як ніхто да яго, сказаў свету пра Беларусь і беларусаў, каго ў друку не раз называлі Бацькам. Абодва яны былі перакананы, што ведаць родную мову трэба дзеля таго, каб не “ўмёрці”.

(*Паводле Ф. Янкоўскага*)

	Балы 1	Балы 2
1. Пра каго расказваецца ў тэксце? ____________________ ____________________ *(0,5 бала)*	__	__
2. Якім пачуццём прасякнуты гэты ўрывак? ____________________ ____________________ *(1 бал)*	__	__
3. Выпішыце сказ, які сведчыць пра павагу аўтара тэксту да бацькі. ____________________ ____________________ *(1 бал)*	__	__

Сума балаў за 1–3 заданні *(макс. 2,5 бала)*		

Балы
1 2

4. Назавіце самую яскравую дэталь партрэта галоўнага героя.

____

____

(0,5 бала) __ __

5. Выпішыце сказ, які паказвае адносіны бацькі да занятку сына.

____

____

____

(1 бал) __ __

6. Чаму бацька адчыняе дзверы “павольна і вельмі ціха” (1-ы сказ)?

____

____

____

(2 балы) __ __

7. Што Ф. Янкоўскі называе “найдаражэйшымі гасцінцамі”?

____

____

____

(2 балы) __ __

8. Дакажыце (*словамі з тэксту*), што бацька неаднаразова ўжо дапамагаў сыну, прыносячы “найдаражэйшыя падарункі”?

____

____

____

(1 бал) __ __

9. Чаму бацька прыносіў “гасцінцы”, “толькі тады, калі не было сведкаў”?

____

____

____

(2 балы) __ __

Сума балаў за 4–9 заданні *(макс. 8,5 балаў)*		

Балы
1 2

10. З якой галіной навукі звязана дзейнасць аўтара тэксту? *Правільны адказ абвядзіце.*

А Гісторыя

Б Філалогія

В Прыродазнаўства

Г Этнаграфія

(1 бал) __ __

11. Да каго падобны бацька знешне? У чым гэта падабенства? *Адкажыце словамі тэксту.*

___

___

___

(1 бал) __ __

12. Выпішыце сказ, які сведчыць, што Ф. Багушэвіч і бацька – галоўныя людзі ў жыцці аўтара.

___

(1 бал) __ __

13. Чым тлумачыць Ф. Янкоўскі такія свае адносіны да Ф. Багушэвіча? *Адкажыце словамі тэксту.*

___

___

___

(1 бал) __ __

14. Выпішыце сказ, які паказвае адносіны бацькі Ф. Янкоўскага да роднай мовы.

___

___

(1 бал) __ __

15. Чаму ў апошнім сказе слова *Бацька* напісана з вялікай літары?

___

___

___

(2 балы) __ __

Сума балаў за 10–15 заданні *(макс. 7 балаў)*		

Балы
1 2

16. Выпішыце па аднаму прыкладу:

эпітэта: ______________________________

параўнання: ______________________________

(2 балы)

17. Прывядзіце прыклад сваёй любімай беларускай прыказкі ці прымаўкі.

____

(2 балы)

18. У кожным радку дапішыце прозвішча пісьменніка (*Ф. Аляхновіч, Ф. Багушэвіч, Я. Купала*), якое адпавядае прыведзенаму азначэнню:

Бацька новай беларускай літаратуры – ______________________________

Бацька беларускай нацыі – ______________________________

Бацька беларускай драматургіі XX ст. – ______________________________

(3 балы)

19. Вызначце стыль і тып тэксту

Стыль: ______________________________

Тып: ______________________________

(2 балы)

20. Выпішыце з тэксту адзін складаназлучаны сказ.

____

____

____

(1 бал)

21. Пазначце колькасць гукаў у словах:

працягваць – ____________

устаю – ____________

спазніцца – ____________

джала – ____________

(4 балы)

Сума балаў за 16–21 заданні *(макс. 14 балаў)*		

Балы
1 *2*

22. Вызначце, якой часцінай мовы з’яўляюцца выдзеленыя словы:

а) *шырока* расчыняюцца дзверы – ______

б) *баючыся* забыцца на штосьці – ______

в) сказаць яшчэ *нешта* – ______

г) не *два* і не *дваццаць* разочкаў – ______

(2 балы) __ __

23. З першага абзаца выпішыце адну пару антонімаў.

______

______

(1 бал) __ __

24. Адзначце сінтаксічныя канструкцыі, якія не з’яўляюцца словазлучэннямі:

1) расчыняюцца дзверы;
2) сказаць нешта;
3) чую імя;
4) я бачыў;
5) дарагія мне.

(2 балы) __ __

25. Запішыце форму давальнага склону адзіночнага ліку наступных слоў:

прыказка – ______

джала – ______

газета – ______

(3 балы) __ __

Сума балаў за 22–25 заданні *(макс. 8 балаў)*		

Чарнавік